

Sygn. akt V CSK 8/17

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa D. A. i M. A.

przeciwko S. D.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 czerwca 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2) odmawia pozwanej zasądzenia od powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powodów D. A. i M. A. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 26 listopada 2015 r., którym oddalone zostało powództwo przeciwko pozwanej S. D. o zapłatę kwoty 160 000 złotych z tytułu zwrotu zadatku w podwójnej wysokości, ze względu na niewywiązanie się pozwanej z umowy przedwstępnej zawartej dnia 10 czerwca 2013 r., dotyczącej sprzedaży prawa wieczystego użytkowania nieruchomości określonej w tej umowie. Przyczyną oddalenia apelacji było uznanie przez Sąd drugiej instancji, że skuteczne było odstąpienie powodów od umowy (art. 394 § 1 k.c.) w sytuacji, gdy - jak to było tłumaczone - okazało się, że brak jest dostępu

oferowanej nieruchomości do drogi publicznej. Sąd nie uznał za zasadne uwzględnienia powództwa w połowie, jako zwrotu należności z tytułu zadatku udzielonego pozwanej, ze względu na inną podstawę faktyczną i prawną dochodzonego roszczenia. Brak było podstaw do uznania, że niedojście do skutku umowy przyrzeczonej było wynikiem okoliczności obciążających pozwaną.

W skardze kasacyjnej powodowie zarzucili Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z postanowieniami umowy przedwstępnej i art. 6 k.c. przez ich błędną wykładnię; art. 65 § 2 w związku z art. 6 k.c. przez ich niezastosowanie; art. 99 i art. 93 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami przez ich błędną wykładnię oraz art. 394 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 227 w związku z art. 217 i art. 236 k.p.c.; art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c.; art. 385 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie dochodzonej kwoty wraz z odsetkami i kosztami postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o jej odrzucenie, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi powodowie powołali się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia. Zostało ono obszernie sformułowane, sprowadzając się w rzeczywistości do odpowiedzi na pytanie, czy strona uprawniona z tytułu konkretnej umowy przedwstępnej „ma prawo odstąpić od zawarcia umowy przyrzeczonej z przyczyn zwinionych wyłącznie przez stronę zobowiązaną, a tym samym, czy opisane zachowanie uzasadnia żądanie osoby uprawnionej zapłaty kwoty w wysokości podwójnego zadatku (art. 394 § 1 k.c.)”. Jednakże odpowiedź na to pytanie nie ma waloru zagadnienia prawnego, o którym jest mowa art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Ogólna odpowiedź wynika z treści przepisów o zadatku i skutkach umowy

przedwstępnej, na które strona się powołuje, nie jest więc potrzebne rozważanie tego zagadnienia przez Sąd Najwyższy. Odpowiedź odnosząca się do rozpoznawanej sprawy zależy z kolei od ustaleń faktycznych i już tylko z tych względów nie spełnia przesłanek formalnych wniesienia skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.). Skarżący chcieliby w rzeczywistości uzyskać odpowiedź na pytanie o zakres praw i obowiązków konkretnie zawartej przez nich umowy przedwstępnej. Pomijając, że postawione pytanie powiela w sobie zarzuty zawarte już w apelacji, na co dał odpowiedź Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, to sposób przedstawienia zagadnienia prawnego nie mieści w sobie żadnej kwestii prawnej, której wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy mogłoby przyczynić się do rozwoju prawa, a więc spełnić publicznoprawną rolę skargi kasacyjnej.

Podobna sytuacja dotyczy wskazanej we wniosku powodów potrzeby dokonania wykładni przepisów, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów i w doktrynie. Chodzi o wpływ uchybienia „w postaci braku rozstrzygnięcia przez Sąd orzekający wniosków dowodowych zgłoszonych przez stronę w postępowaniu apelacyjnym (na zasadzie art. 382 k.p.c.) na wydane orzeczenie przez Sąd II instancji”. Wskazana potrzeba wykładni przepisów odnosi się wyłącznie do problemu o kazuistycznym charakterze, to znaczy sposobu rozstrzygnięcia odnośnie do konkretnych wniosków dowodowych. Nie można w tym dostrzec istotnych rozbieżności orzecznictwa sądowego, a nie jest wystarczające dla uzasadnienia spełnienia przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. podanie przykładu jednego orzeczenia Sądu Najwyższego na tle konkretnej sprawy oraz jednego orzeczenia sądu apelacyjnego w innej sprawie, bez pogłębionej analizy prawnej samego zagadnienia prawnego i istoty wskazanych rozbieżności orzecznictwa, mających ogólne znaczenie, a nie tylko odnoszące się do sprawy zakończonej niepowodzeniem. Należy pamiętać, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym skierowanym przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądowemu i nie może wszczynać przed Sądem Najwyższym postępowania trzecioinstancyjnego. W wywodach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, włączonego w uzasadnienie samej skargi znajduje się wiele odniesień do ustaleń faktycznych i oceny dowodów w dotychczasowym

postępowaniu sądowym, a jest to wyłączone w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówić przyjęcia skargi do rozpoznania. Ze względu na brak wniosku pełnomocnika pozwanej o nieprzyjmowanie skargi do rozpoznania, a zawarcie wniosku o jej odrzucenie, do czego brak było podstaw, nie przysługiwał stronie pozwanej zwrot kosztów z tytułu udzielenia odpowiedzi na skargę kasacyjną.

jw